

TEZE ZA PRIJEDLOG ZAKONA O SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA

Naziv propisa: Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma

Obrazloženje:

Važeći Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma („Narodne novine“ br. 87/08, 25/12) usklađen je s odredbama Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o sprječavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma (Dalje u tekstu: Treća direktiva) i Direktive Komisije 2006/70/EZ.

Novim Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma u pravni poredak Republike Hrvatske prenijet će se Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. godine o sprječavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (dalje u tekstu: Četvrta direktiva).

Nadalje, Zakonom će se urediti način provođenja Uredbe (EU) 2015/847 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1781/2006.

Sukladno odredbama Četvrte Direktive Države članice (dalje u tekstu: DČ) dužne su se uskladiti s odredbama Četvrte Direktive najkasnije do 26. lipnja 2017. Na sastanku Vijeća za gospodarske i financijske poslove (ECOFIN - Economic and Financial Affairs Council) dana 12. veljače 2016. usvojeni su Zajednički zaključci o borbi protiv financiranja terorizma kojima se između ostalog potiče DČ da u što skorijem roku prenesu Četvrtu direktivu u svoja nacionalna zakonodavstva, i to do kraja 2016. godine.

Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma propisuju se mjere, radnje i postupci radi sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma, obveznici primjene mjera i radnji (kreditne institucije, financijske institucije, javni bilježnici, odvjetnici, računovođe, revizori i dr.), nadležnosti i postupanja Financijsko obavještajne jedinice (Ured za sprječavanje pranja novca), nadležnosti i postupanja nadzornih tijela (Ministarstvo financija – Financijski inspektorat, Porezna uprava te Hrvatska narodna banka, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga), nadležnost i postupanja drugih državnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima u otkrivanju pranja novca i financiranja terorizma, te druga pitanja značajna za razvoj preventivnog sustava u sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma.

Usklađivanje DČ s Četvrtom direktivom obuhvaća i uspostavljanje Registra stvarnih vlasnika (dalje u tekstu: RSV). Člankom 30. Četvrte direktive u bitnom je propisano sljedeće: DČ će zahtijevati od poslovnih i drugih pravnih subjekata registriranih na njihovu državnom području (dalje u tekstu: pravni subjekti) da pribave i čuvaju odgovarajuće, točne i ažurirane

informacije o njihovu stvarnom vlasništvu, kao i detalje o korisničkim udjelima koje posjeduju. Pravni subjekti su obveznicima provedbe mjera SPNFT dužni pružiti, osim informacija o njihovom pravnom vlasniku, informacije o stvarnom vlasniku kada obveznici provode mjere dubinske analize stranke. DČ će osigurati da nadležna tijela i financijsko-obavještajne jedinice (dalje u tekstu: FOJ) mogu pravodobno pristupiti navedenim informacijama (koje se čuvaju kod pravnih subjekata). Odgovarajuće, točne i ažurirane informacije o stvarnom vlasništvu pravnih subjekata, kao i detalji o korisničkim udjelima koje posjeduju čuvaju se u središnjem registru u svakoj DČ, na primjer u trgovačkom registru, registru trgovačkih društava kako je navedeno u članku 3. Direktive 2009/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (javna objava podataka o trgovačkim društvima) ili javnom registru. DČ će obavijestiti EK o značajkama tog registra.

U Republici Hrvatskoj niti jedan registar u koji se upisuju pojedini pravni subjekti ne sadržava pojam „stvarni vlasnik“ na način kako je to predviđeno Četvrtom direktivom, niti obuhvaća sve pravne subjekte. Stoga je potrebno pristupiti uspostavljanju RSV kako bi se hrvatsko zakonodavstvo u potpunosti uskladilo s Četvrtom direktivom.

Cilj koji se namjerava postići donošenjem Zakona:

Donošenjem novog Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma hrvatski sustav sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma uskladit će se s europskom pravnom stečevinom na području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, a slijedom toga će se uskladiti i s Preporukama FATF-a (Financial Action Task Force - Skupina zemalja za financijsku akciju) iz 2012. godine i Preporukama Odbora MONEYVAL iz Četvrtog kruga evaluacije Republike Hrvatske u odnosu na provedbu mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma iz rujna 2013.

Uspostavljanje RSV je obveza koju RH ima kao DČ sukladno članku 30. Četvrte direktive, a minimum podataka o stvarnom vlasniku pravnog subjekta obuhvaća: ime i prezime, OIB, datum i godina rođenja, državljanstvo i zemlja boravišta stvarnog vlasnika te priroda i opseg vlasničkog udjela koji drži. Podatak o stvarnom vlasniku nije sadržan niti u jednom od registara koje vode nadležna tijela u RH.

Učinkovit i funkcionalan RSV bi, pored toga što bi RH ispunila obveze propisane Četvrtom direktivom, bio izrazito koristan za potrebe svakodnevnog rada Ureda za sprječavanje pranja novca kao Financijsko obavještajne jedinice te nadzornih službi Ministarstva financija – Porezne uprave, Carinske uprave, Financijskog inspektorata, Sektora za financijski i proračunski nadzor te Samostalnog sektora za otkrivanje poreznih prijevара te tijela za provedbu zakona i tijela kaznenog progona, kako bi se koordinirano pristupilo sprječavanju i otkrivanju pranja novca i financiranja terorizma te sprječavanju i otkrivanju poreznih utaja i prijevara te porezne evazije.

Nadalje, nastavno na nedavno predstavljene mjere Europske komisije nakon otkrivanja Panama dokumenata, skupina država G5 (Njemačka, Italija, Španjolska, Francuska i UK) je brzo pokrenula konkretnu inicijativu potpisivanja Zajedničke izjave za pristup informacija o stvarnim vlasnicima. EK trenutno radi na prijedlogu izmjena Četvrte direktive te su u

prijedlog uključene i odredbe u pogledu Registra stvarnih vlasnika te je predloženo jačanje odredbi o raspoloživosti podataka o stvarnom vlasništvu poreznim upravama DČ, radi sprječavanja i suzbijanja poreznih utaja i jačanja transparentnosti.

Vezano uz naprijed navedenu inicijativu u području sprječavanja pranja novca, ali i borbe protiv poreznih prijevара, skupina G5 želi ubrzati provedbu te inicijative te je ista podržana i na neformalnom ECOFIN-u održanom 22.-23. travnja 2016. Namjera je poduzeti korake u skladu s mjerama na području borbe protiv porezne evazije sukladno globalnom standardu o automatskoj razmjeni informacija. Utvrđeno je da je potrebno brzo i učinkovito spriječiti i otkriti nezakonite aktivnosti povezane s pranjem novca i poreznim prijevarama te podići razinu učinkovitosti borbe protiv poreznih utaja i sprječavanja pranja novca povezanog s poreznim utajama.